

**PRZYGOTOWANIE PROJEKTÓW PLANÓW ZADAŃ
OCHRONNYCH DLA OBSZARÓW NATURA 2000:
SOO „DOLINA BIEBRZY” I OSO „OSTOJA BIEBRZAŃSKA”**

**ZAGROŻENIA I ZADANIA OCHRONNE
DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH
I GATUNKÓW ROŚLIN**

Ewa Jabłońska wraz z zespołem botanicznym

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

prof. dr hab. Stanisław Kłosowski (Instytut Botaniki UW) – starorzecza i drobne zbiorniki wodne

mgr Łukasz Kozub (Instytut Botaniki UW) – siedliska murawowe i łąkowe

dr Paweł Pawlikowski (Instytut Botaniki UW) - siedliska murawowe

mgr Filip Jarzombkowski, mgr Ewa Gutowska, mgr Katarzyna Kotowska (Centrum Ochrony Mokradeł) – siedliska torfowiskowe

mgr Wojciech Kotowski – siedliska leśne

mgr Piotr Zaniewski (Instytut Botaniki UW), mgr Adam Bernatowicz (Biebrzański PN) – murawy szczytlichowe i bory chrobotkowe

dr Emilia Brzosko (Uniwersytet w Białymstoku) – *Cypripedium calceolus*

mgr Magdalena Marczakiewicz (Biebrzański PN) - *Thesium ebracteatum*, *Pulsatilla patens*

dr Ewa Jabłońska – koordynacja, siedliska łąkowe i torfowiskowe

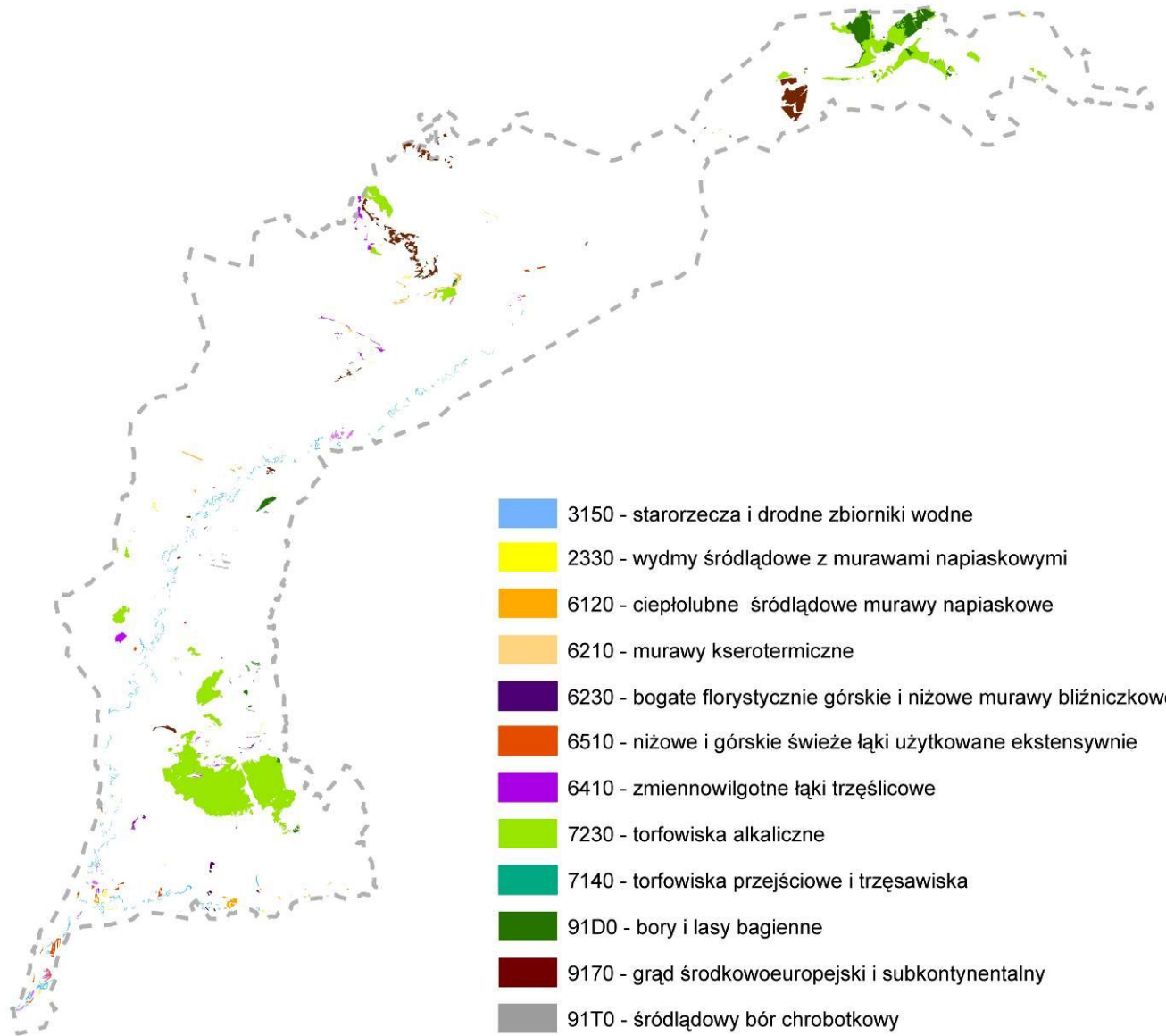
ZAGROŻENIA I ZADANIA OCHRONNE DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH I GATUNKÓW ROŚLIN

Ewa Jabłońska wraz z zespołem botanicznym

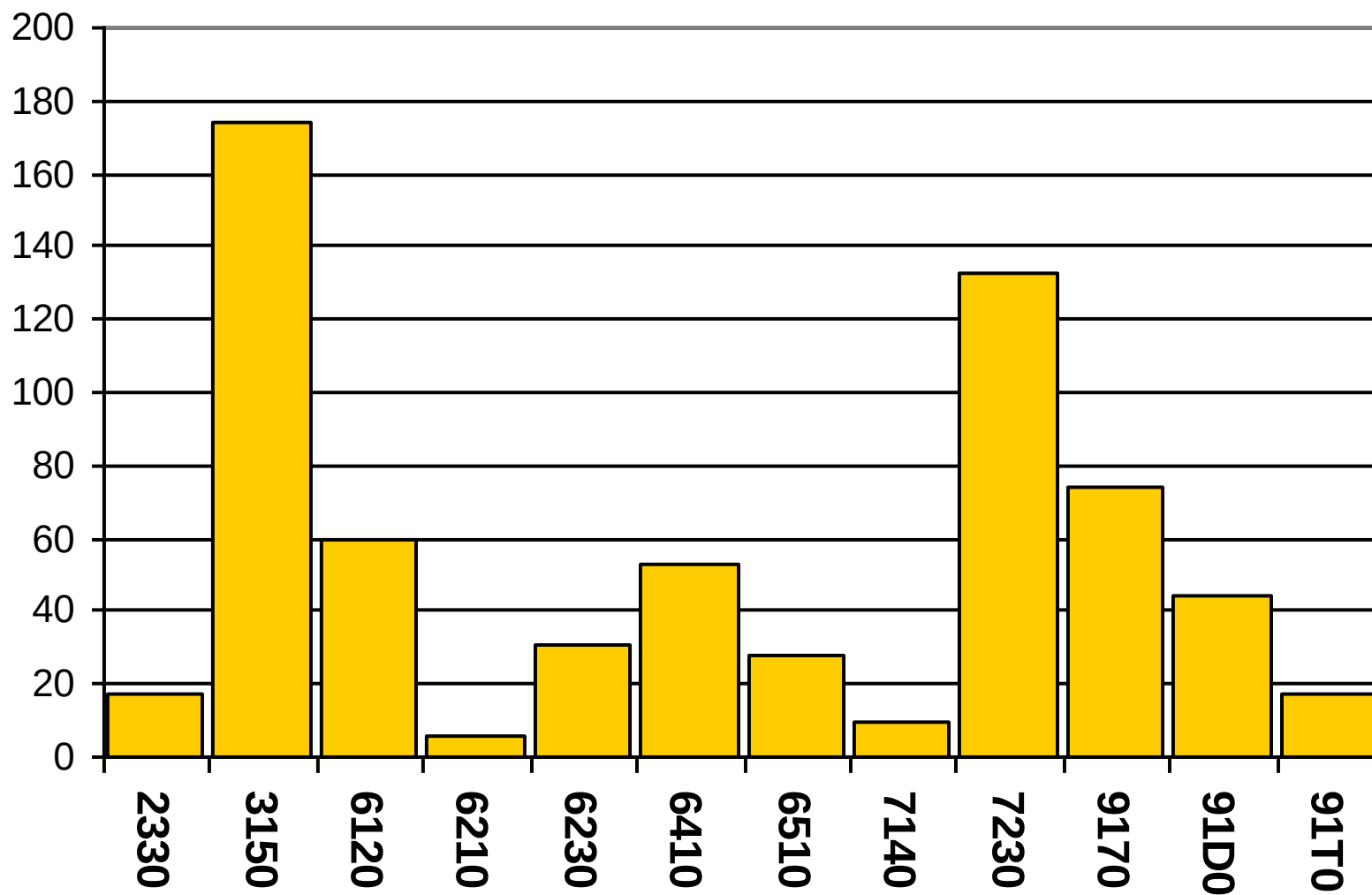
UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

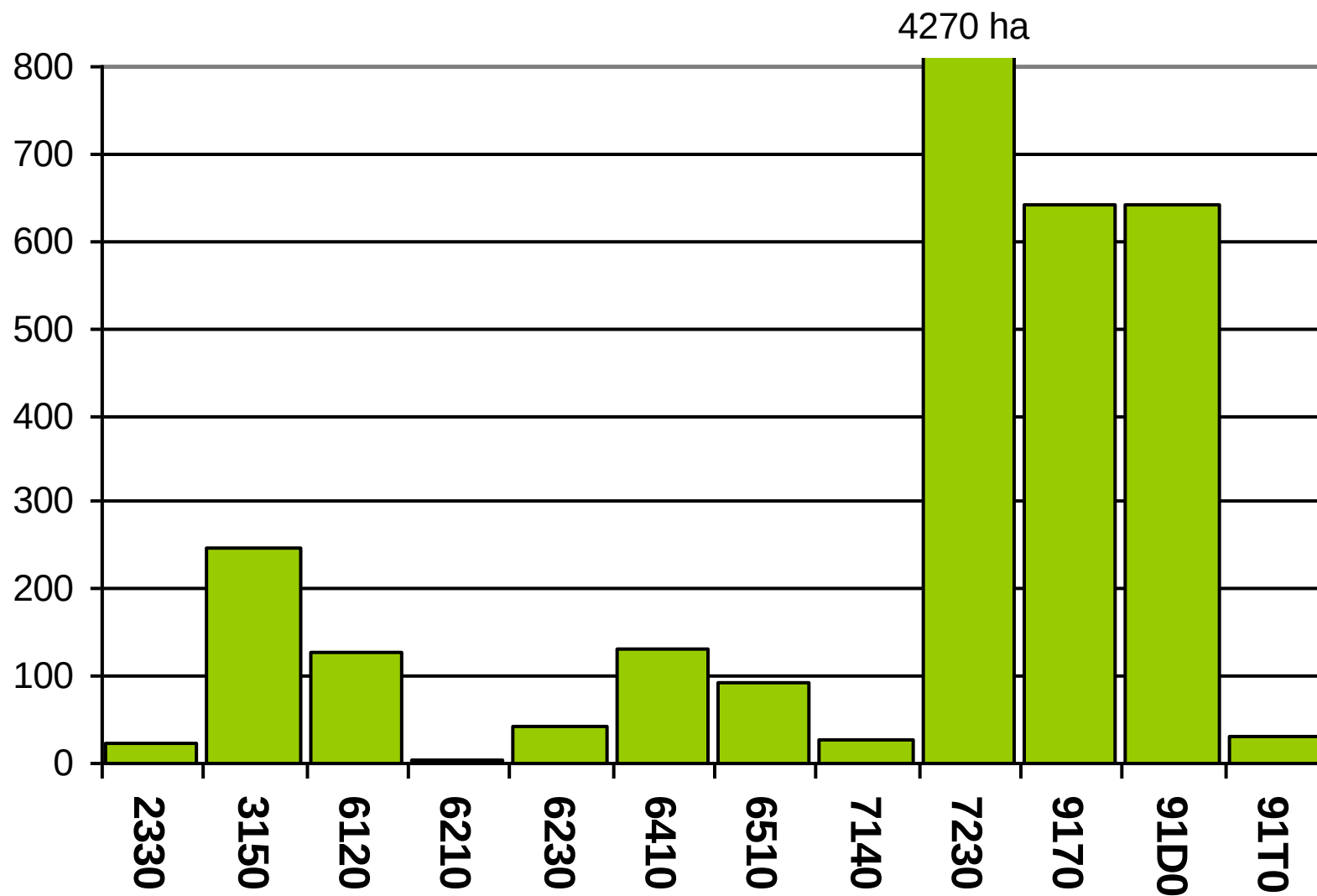

- 3150 - starorzeczca i drodne zbiorniki wodne
- 2330 - wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi
- 6120 - ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe
- 6210 - murawy kserotermiczne
- 6230 - bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe
- 6510 - niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie
- 6410 - zmiennowilgotne łąki trzęślicowe
- 7230 - torfowiska alkaliczne
- 7140 - torfowiska przejściowe i trzęsawiska
- 91D0 - bory i lasy bagienne
- 9170 - grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny
- 91T0 - śródlądowy bór chrobotkowy
- 6440 - łąki selernicowe
- 91I0 - ciepłolubne dąbrowy

liczba płatów siedlisk

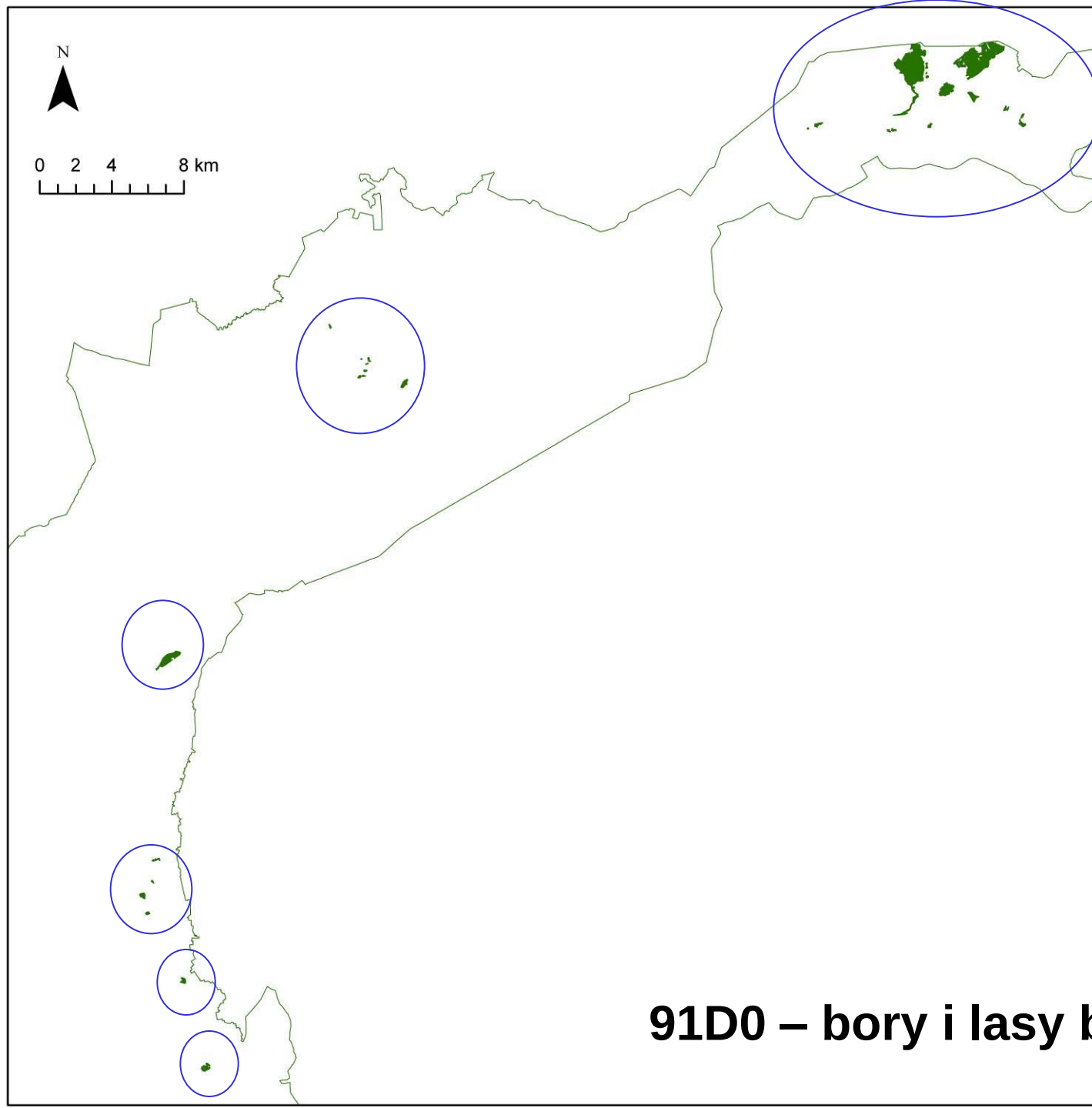

powierzchnia siedlisk [ha]

0 2 4 8 km

91D0 – bory i lasy bagienne

91D0 – bory i lasy bagienne

Najważniejsze zagrożenia:

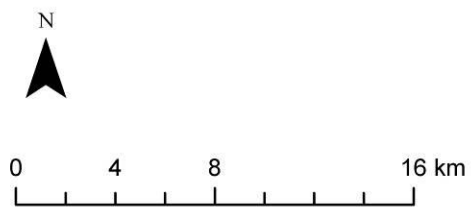
- odwadnianie
- nieodpowiednie użytkowanie

Proponowane zabiegi ochronne:

- ekspertyza hydrologiczna celem zaplanowania metod poprawy stosunków wodnych
- zakaz pogłębiania rowów, kopania nowych rowów – dotyczy również terenów przyległych
- ochrona bierna – nie wycinanie drzew, nie usuwanie martwego drewna

Cel ochrony:

- utrzymanie areału siedliska
- poprawa struktury

**9170 – grąd
środkowoeuropejski i
subkontynentalny**

9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny

Najważniejsze zagrożenia:

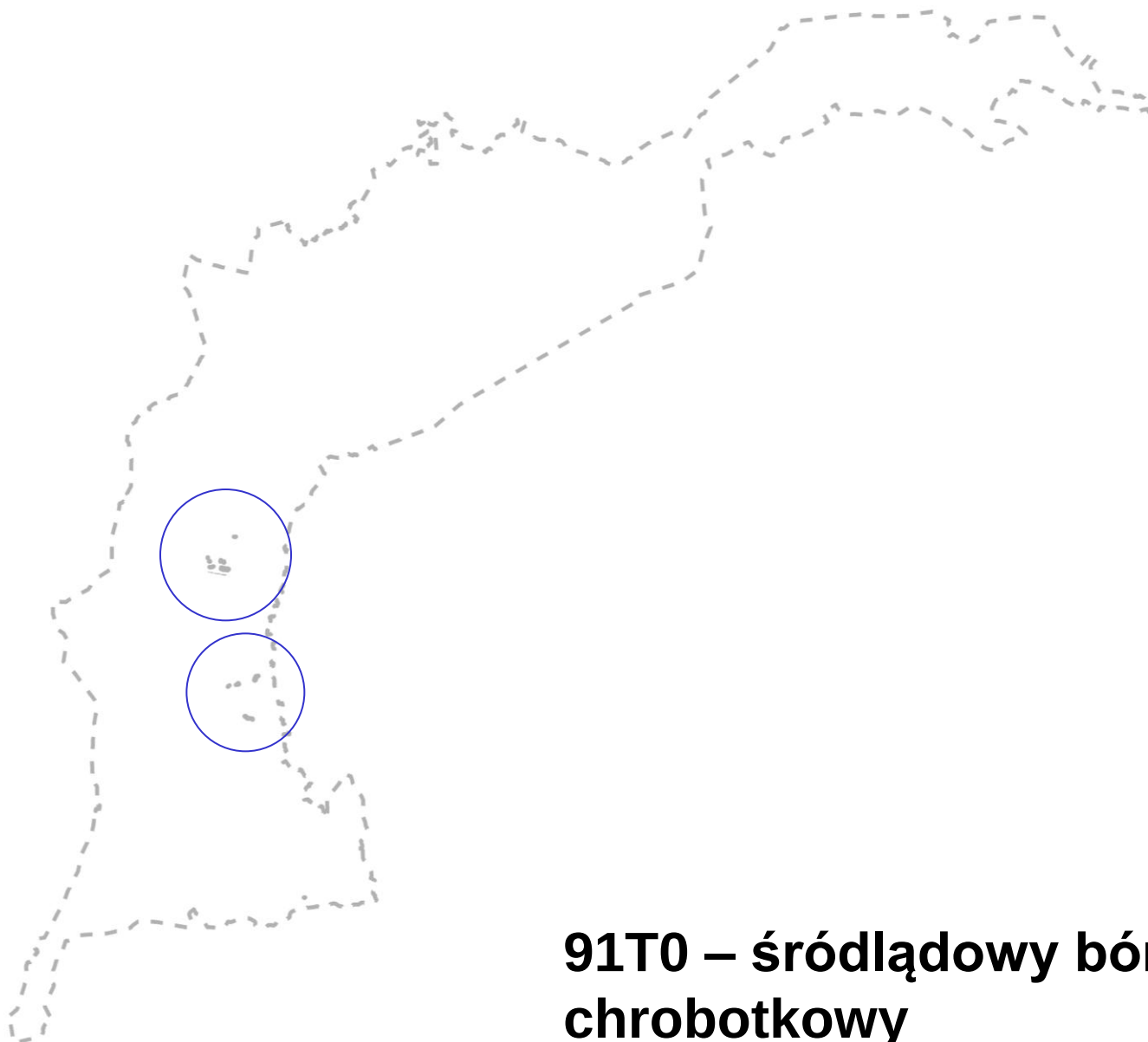
- usuwanie martwych drzew
- wycinka lasu

Proponowane zabiegi ochronne:

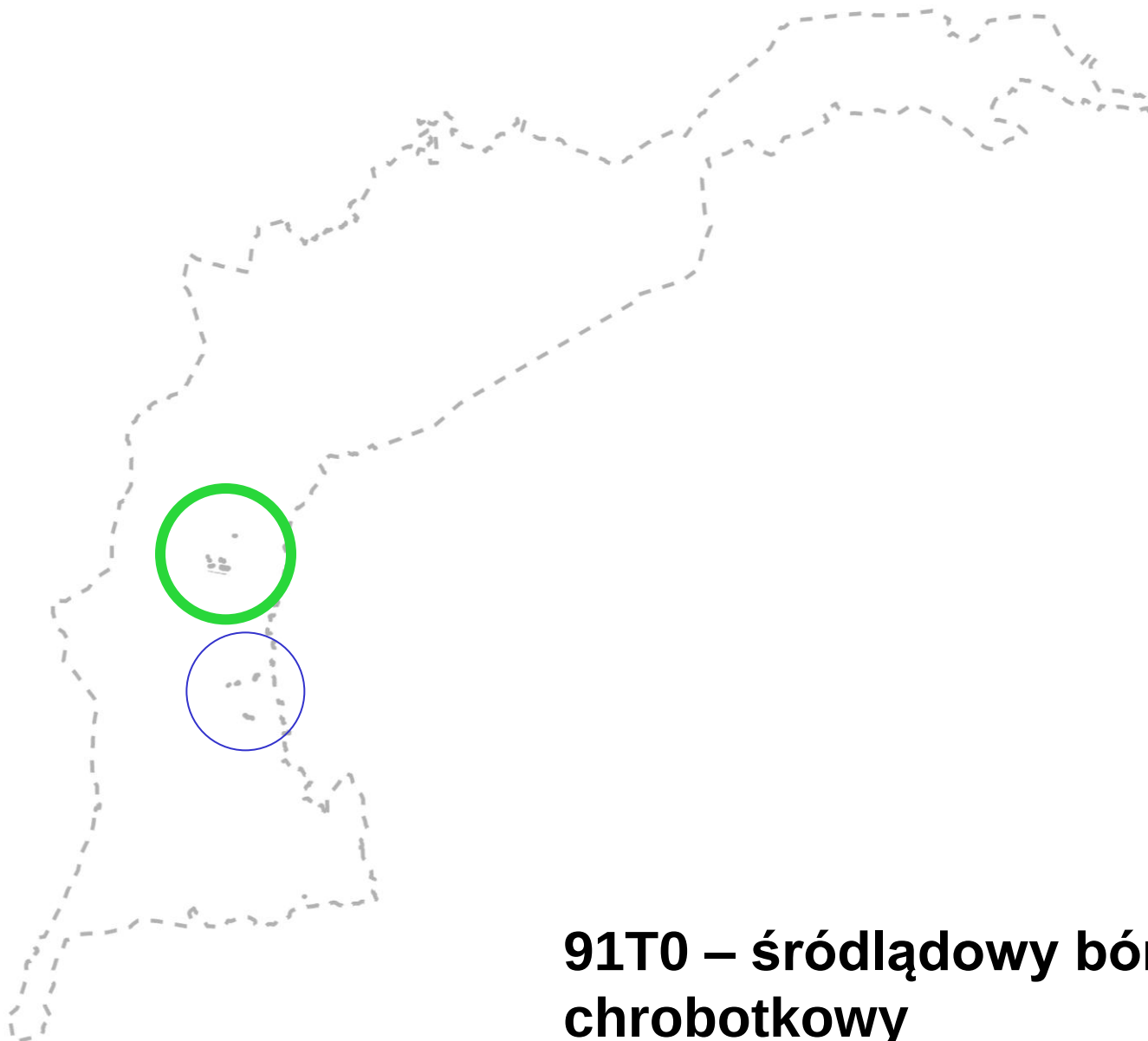
- ochrona bierna – nie wycinanie drzew, nie usuwanie martwego drewna

Cel ochrony:

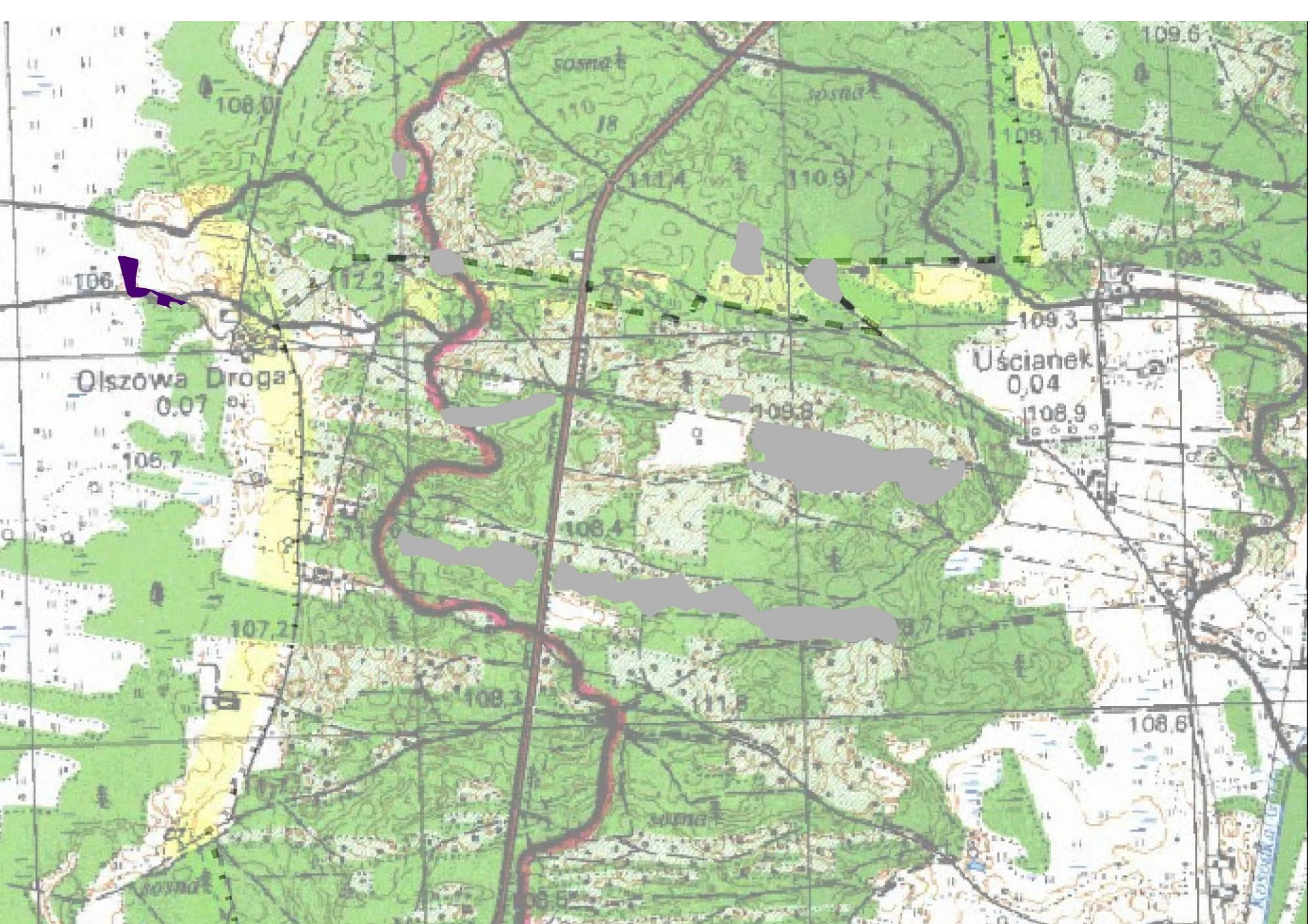
- utrzymanie areału siedliska
- poprawa struktury i funkcji

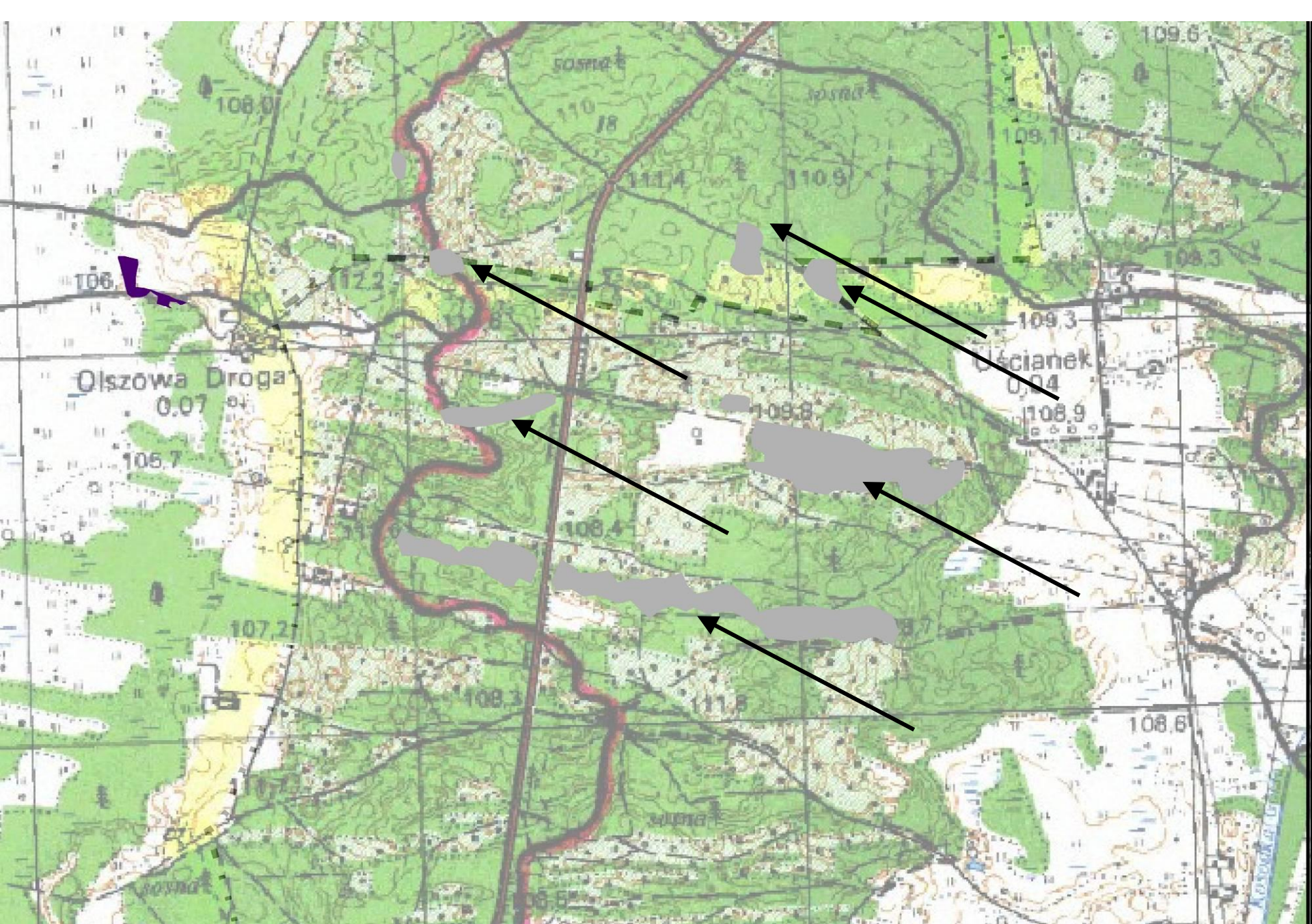

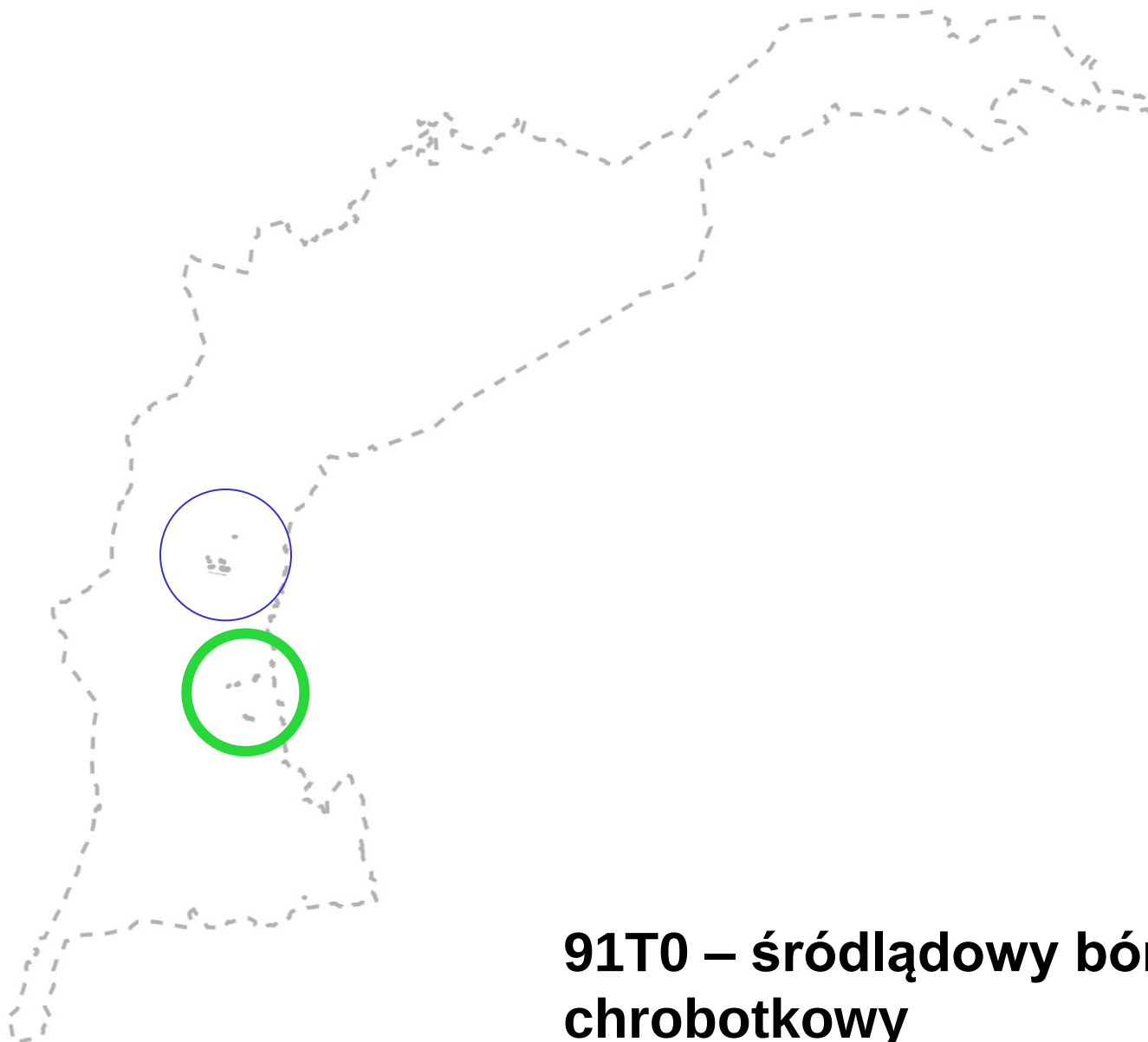
**91T0 – śródlądowy bór
chrobotkowy**

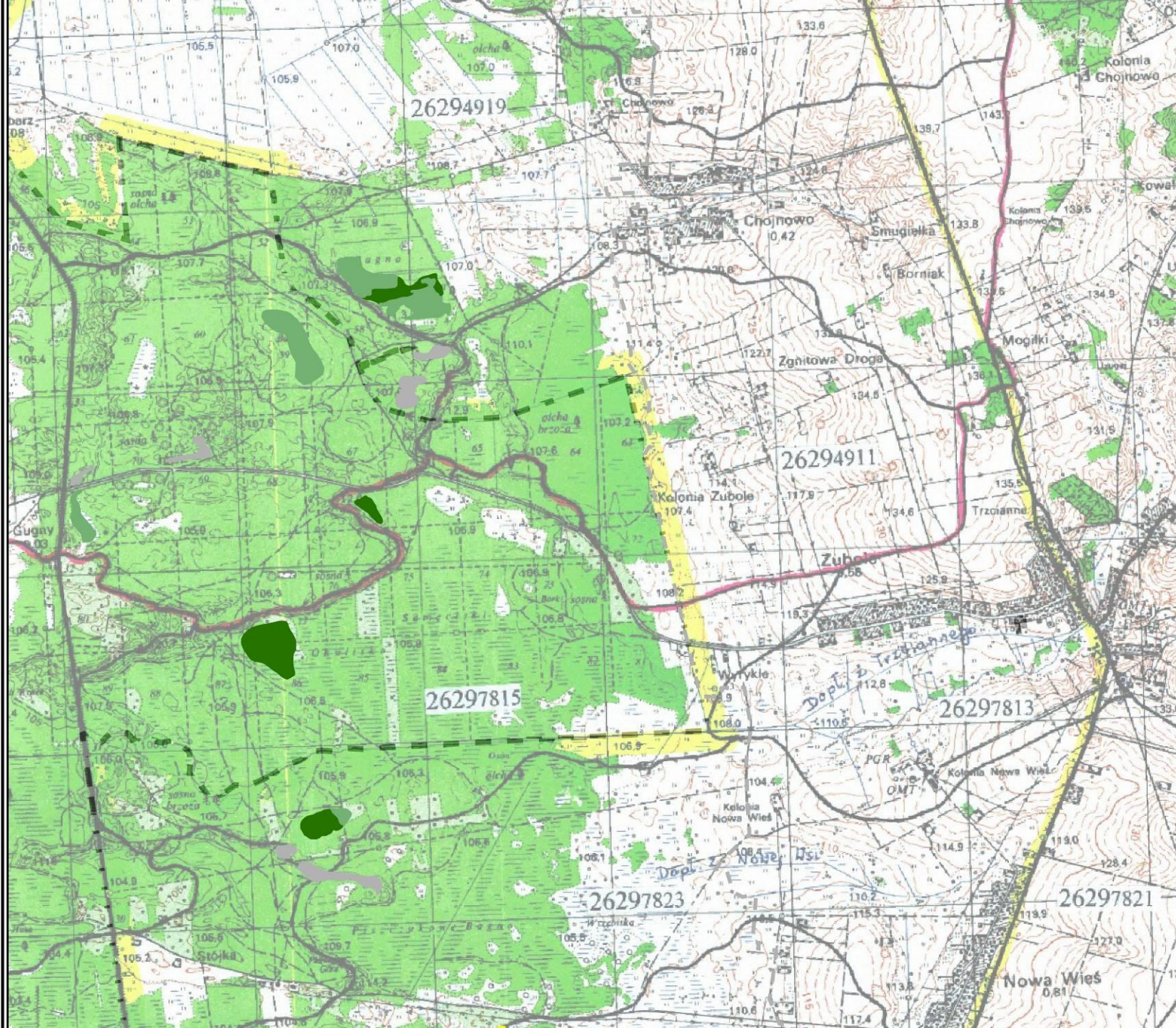
**91T0 – śródlądowy bór
chrobotkowy**

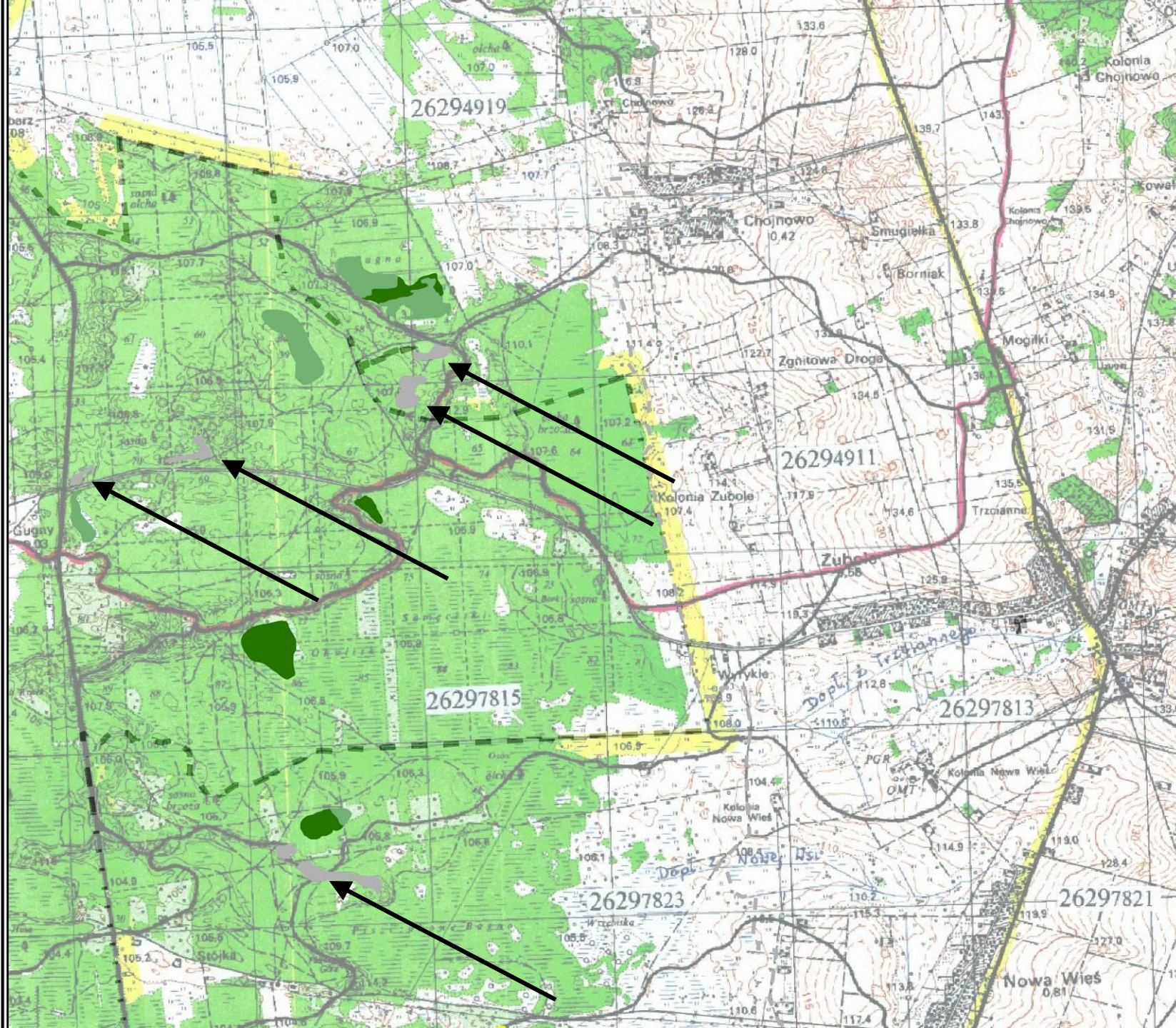

**91T0 – śródlądowy bór
chrobotkowy**

Historia borów chrobotkowych

zborowisko to zostało opisane z okolic
Warszawy przez Juraszkównę (w 1927 roku),

stwierdzono jego występowanie na terenie
niemal całego kraju,

jego centrum rozmieszczenia występuje w
Polsce

Bory chrobotkowe zanikają w:

(Danielewicz i Pawlaczyk 2004, Matuszkiewicz 2007, Zaniewski 2012)
**Zanikanie borów chrobotkowych w całej
Europie Środkowej powodem ochrony
zbiorowiska jako siedliska Natura 2000 o
kodzie 91T0**

Borach Tucholskich
Borach Zielonogórskich

Puszczy Drawskiej

Lasach nad Gwdą

Puszczy Noteckiej

Puszczy Kampinoskiej

Puszczy Kozienskiej

Mazowieckim Parku Krajobrazowym

Bory chrobotkowe nad Biebrzą

- obecność borów chrobotkowych w lasach nadbiebrzańskich była znana od lat,
- w ramach prac nad PZO dla Parku Narodowego oraz obszaru Natura 2000 rozpoznano rozległe powierzchnie tych zbiorowisk,
- Bory chrobotkowe nad Biebrzą są istotne dla zachowania siedliska na poziomie całej Polski

91T0 – śródlądowy bór chrobotkowy

Proponowane zabiegi ochronne:

O: nie wprowadzanie podszytu,
nie wykonywanie zrębów zupełnych,
nie wprowadzanie świerka;

F: prowadzenie tradycyjnej gospodarki przerębowej,
wykorzystywanie naturalnego odnowienia drzewostanu,
usuwanie całości drewna po wycince,

**usunięcie ponad 40% warstwy mszystej i ręczne
wygrabienie ścióły na ponad 30% mszystej części
płatu**

Sasanka otwarta
Pulsatilla patens

sasanka otwarta *Pulsatilla patens*

Proponowane zabiegi ochronne:

O: Ochrona siedliska gatunku: Na siedliskach Bśw i BMśw, na siedlisku potencjalnym sasanki oraz w jego sąsiedztwie, zakaz obsadzania upraw innymi gatunkami niż sosna i brzoza oraz zakaz podsadzania drzewostanów podszytami gatunków liściastych (z wyj. brzozy) i świerka. Obsadzanie upraw brzozą należy wykonywać w zmieszaniu kępowym. (w basenie dolnym m.in. w odległości co najmniej do 30 m od krawędzi lasu przy Carskiej Drodze (BbPN i poza granicą Parku)).

O: Ochrona istniejących osobników sasanek otwartych przed zniszczeniem: Zakaz składowania drewna na osobnikach sasanki otwartej. Dopuszcza się składowanie obok jednakże w odległości, która pozwoli na uniknięcie zniszczenia istniejących kęp sasanek otwartych.

sasanka otwarta *Pulsatilla patens*

Proponowane zabiegi ochronne cd.:

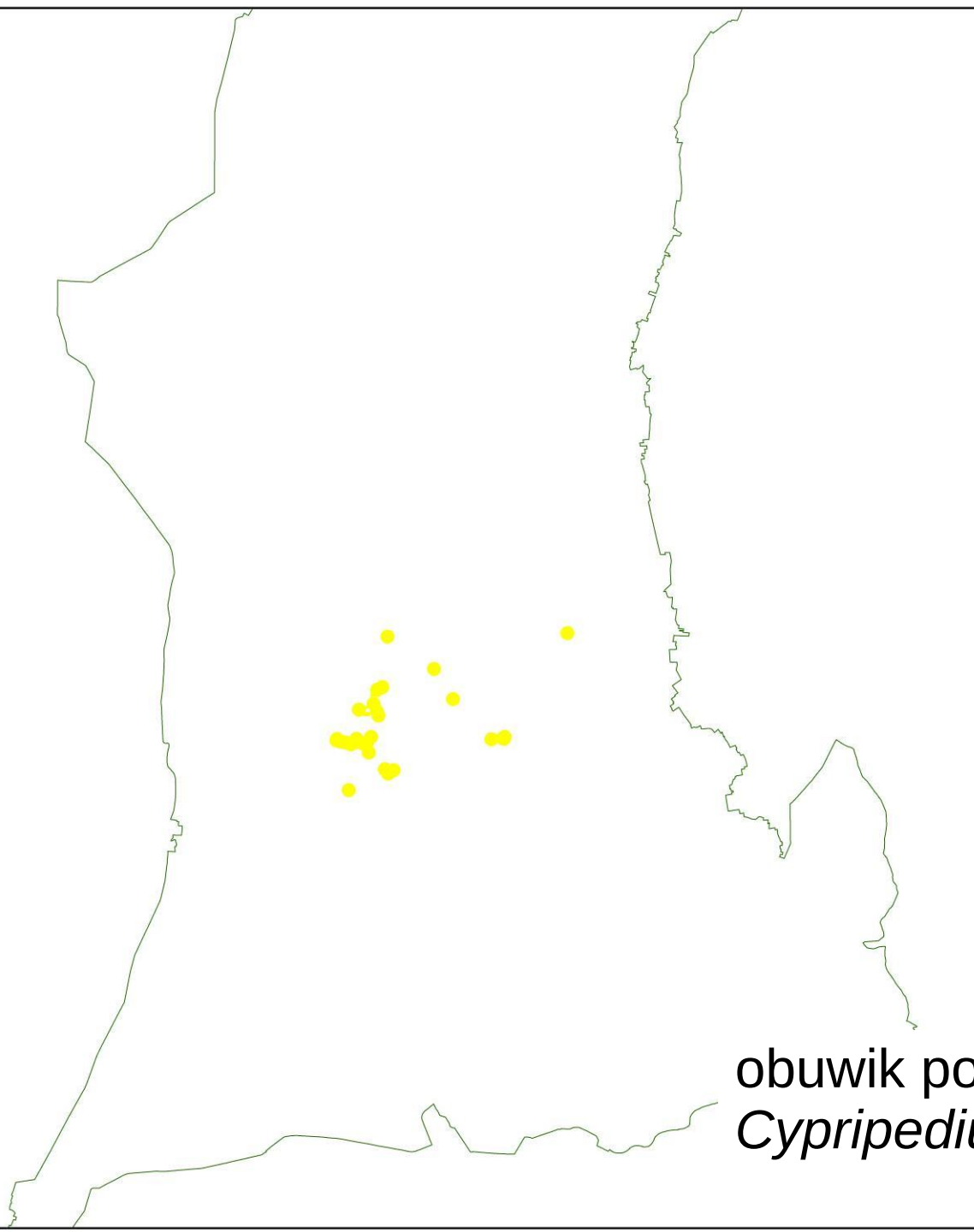
F: Ochrona istniejących osobników sasanek otwartych przed zniszczeniem:
Zlokalizowanie osobników sasanek otwartych przed rozpoczęciem prac rębnych i pielęgnacyjnych, w tym utrzymania pasu ppoż. W trakcie prowadzenia tych prac należy uważać, aby nie zniszczyć istniejących kęp sasanek. W przypadku wykonywania zrębów zupełnych należy pozostawić skupienia drzew wokół osobników sasanek otwartych w odległości co najmniej 10 m

F: Wycięcie pojedynczych drzew w siedlisku sasanki nadmiernie zacieniających stanowisko z góry i z boku. Uprzątnięcie biomasy.

F: Odsłanianie gleby w pobliżu skupień sasanki - zwiększenie miejsca do kiełkowania

0361.2 km
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

obuwik pospolity
Cypripedium calceolus

obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*

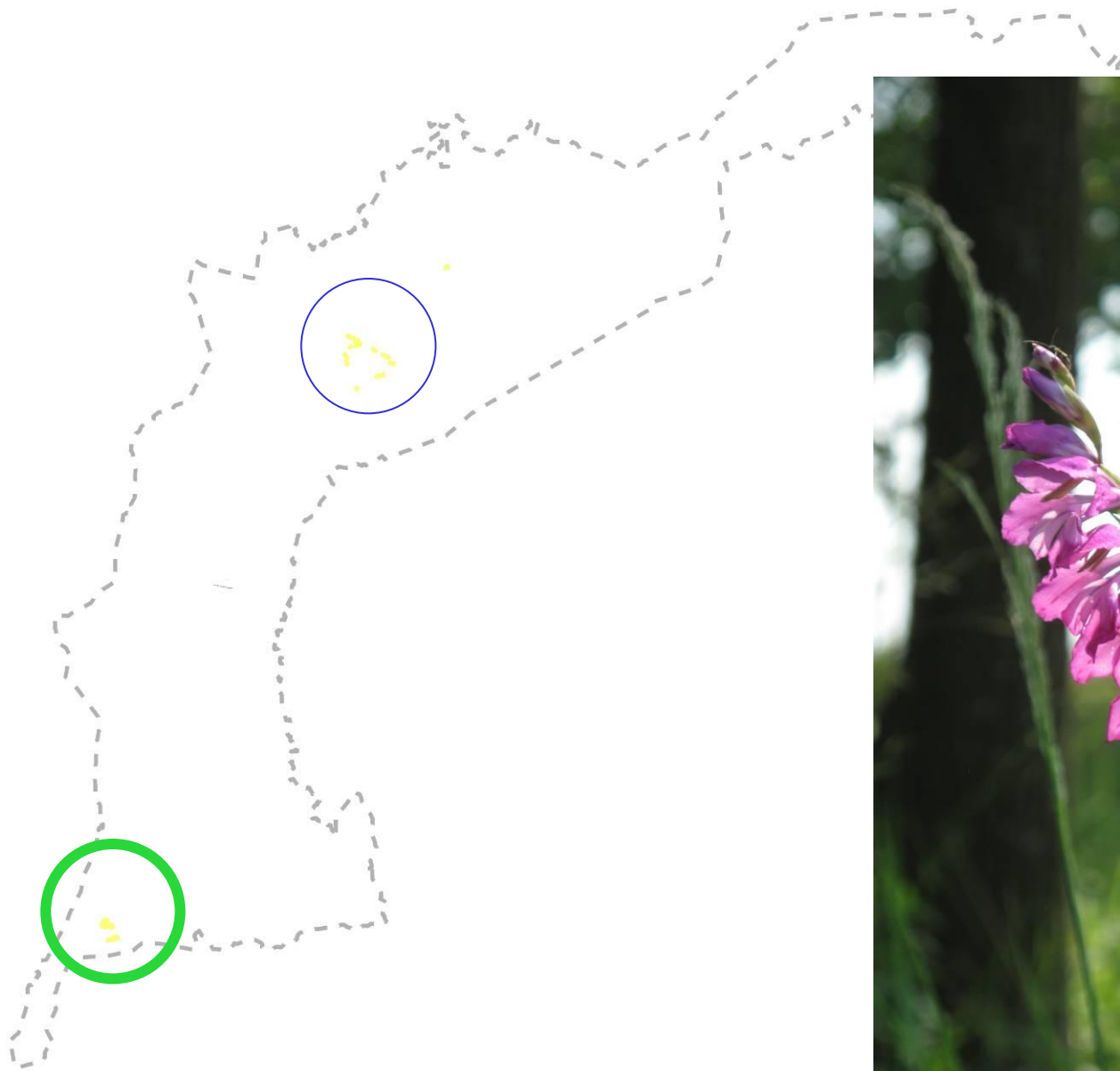
Najważniejsze zagrożenia:

- oddziaływania ze strony innych gatunków roślin: konkurencja o światło, zajmowaną przestrzeń i zasoby pokarmowe
- niekontrolowane wycinanie drzew, głównie jeszcze przed powstaniem parku narodowego -> odlesienie niektórych grądzików lub ich fragmentów -> uruchomione zostały procesy sukcesji wtórnej -> szybkie rozrastanie się krzewów (głównie szakłaka i kaliny) oraz lekkonasiennych gatunków drzew (brzoza)/ ekspansja rozłogowych traw i turzyc (gł. trzcinnik)

Proponowane zabiegi ochronne:

- prześwietlenie drzewostanu oraz warstwy krzewów
- koszenie lub częściowe usunięcie rozłogowych i darniowych gatunków traw i turzyc
- mechaniczne usuwanie niecierpka pospolitego z miejsc, w których został stwierdzony
- stworzenie potencjalnych miejsc rozrodu owadów zapylających
- *introdukcja osobników*

91I0 – ciepłolubne dąbrowy

Dziękuję za uwagę